

τὰ χέρια θὰ βάθουνε τῶν γιῶν τοῦ Λοκλίνου.
Κύλα τὸ ρέμα σου τὸ ἀφροσμένο,
Κόρρε, μ' ἀναγαλιά· πᾶν οἱ ἔχθροί μας
σὺν ἴσκιον αὐγῆς ὅταν χαράξῃ.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Μελιλόκωμα καὶ οἱ ἄνω.

ΜΕΛΙΛΟΚΩΜΑ

Ῥ' πῆστ' ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς, ἀνάλαφρες δεῖς πάχνες,
καὶ δεῖς τοῦ φεγγαριοῦ χλωμὲς ἀχτίδες ἀνεβάστε
πάνω στὰ οὐράνια τὴν ψυχὴ τῆς λιγερῆς παρθένας.
Πάνω στὸ βράχο κοίτεται ἄλλα, πεθαμένη.
Ἀχ! Πάει ἡ Κόμαλα, δὲ ζῇ....

ΦΙΓΓΑΛ

Πῶς; Τί εἶπες; Πέθανε τοῦ Σάρνου ἡ θυγατέρα;
Πέθανε ἡ ἐλπίδα μου; ... Χάθηκαν Κόμαλά μου!
Δυστυχημένη Κόμαλα! Ἀς πετάξῃ
στὴν ἀγαλιά μου μέσα ἡ ψυχὴ σου
ὅταν θὰ κάθουμ' ἐρημος στὲς ἀκροποταμιές μου.

ΥΔΑΛΛΑΝ

Ῥ' ἔμνε! Σδύστηκε ἡ γλυκιὰ λαλιά τῆς κυνηγίτρας
τοῦ Κόναλ! τὰ ἀλαφρόποδα νὰ κυνηγᾷ ἀλάφια
δὲν θὰ τὴν ξαναδῶ! Ἀχ! Γιατί λύπησα τὴ ψυχὴ τῆς;

ΦΙΓΓΑΛ

Φύγε ἀπὸ μπρός μου, ἐσὺ παιδί καταραμένο!
Στὰ παναγύρια μου στὸ ἐξῆς δὲ θὰ ξανακαθίσῃς
μὴτε μαζί μου στὸ ἐξῆς θὰ βγῆς νὰ κυνηγῆς,
καὶ κάτω ἀπ' τὲς σαῖτες σου δὲ θενὰ ξαναπέσουν
οἱ ἔχθροί μου (1) Ὅδνηστέ με στὸ μέρος ποῦ
[κοιμάται
ἡ ἀγάπη μου, νὰ ξαναδῶ τὸ ὁμορφό της σῶμα...
Ἀχ! Νάτην, κοιμάται χλωμὴ καὶ γιὰ στερόν της
[στρώμα

ἔχει τὸ βράχο τὸ ξερό! Ἀνεμος παγωμένος
τὰ ὀλόξανθὰ της τὰ μαλιὰ ἀνέρα οἰκῶνει,
κι' ἡ κόρδα τῆς σαῖτας της ἀναστενάζει ἀκόμα!
Ἐπέσανε τὰ βέλη της κάτω ἀπ' τὸ λιγερό της
τὸ σῶμα! Ὡ βάρδοι, ψάλτε της, ψάλτε της μοιρο-
[λόγια
ν' ἀντιλαλήσουν τὰ βουνὰ γλυκὰ τὸ ὄνομά της!

ΒΑΡΔΟΙ (2)

Κυττάξε τὰ μετέωρα πῶς γύρω της γυρίζουν
καὶ τὴν περικυκλῶνουν νὰ πάρουν τὴ ψυχὴ της.
Τοῦ φεγγαριοῦ κυττάξετε οἱ κάτωχρες ἀχτίδες
πῶς στὰ οὐράνια πάνω νεβάζουν τὴ ψυχὴ της!
Βγαίνουν ἀπὸ τὰ σύννεφα μ' ἀστραφτερά τὰ μάτια
οἱ σκιὲς τοῦ Φιδάλαν (3) καὶ Σάρνου (4) καὶ
[μπροστὰ της
σκύψτουνε λυπημένες. Πότε τὸ ἄσπρο σου χέρι,
Κόμαλα, θὰ πετάξῃ στὴν ἄρπα σου ἅπανα;
Πότε ἡ γλυκιὰ φωνὴ σου θενὰ ἀκουστῇ στοὺς βρά-
[χους

ὡσὰν ζεφύρου φύσημα, πάνω στοὺς κρούους βράχους;
Στὸ βράχο οἱ φιλινάδες σου θὰ πᾶν νὰ δὲ ζῇ πᾶνε
μὲς θὲ νὰ σὲ βρῖσκουνε. Καμμιὰ φορὰ μονάχη,
μὲς στὴ ψυχὴ τους θάρχεσαι στὴν ἐρημιὰ τῆς
[νύχτας

1) Ἀπὴν ἦτο ἡ μεγαλύτερα ποιητὴ ἡ ὁποία ἠδύνατο τὴν
ἐποχὴν ἐκείνην νὰ ἀπονεμηθῇ εἰς στρατιώτην. Ἀποκλειό-
μενος τοῦ στρατοῦ ὤφειλε ἀναγκαστικὰ νὰ ζῇ ἀδόξως καὶ
περιφρονούμενος

(2) Οἱ στίχοι οὗτοι ἀποτελοῦν εἶδος ἀποθεώσεως.

(3) Ὁ Φιδάλαν δὴρξεν ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἰν-
στύρης (Macpherson).

(4) Ὁ Σάρνος, πατὴρ τῆς Κόμαλας, ἀπέθανεν ὀλίγον
μετὰ τὴν φυγὴν τῆς θυγατρὸς του.

νὰ χύνῃς ἀναγάλλισμα, καὶ ἡ γλυκιὰ λαλιά σου
μέσα στ' αὐτιά τους ἄς ἀντηχεῖ καὶ ὅταν ξημερώνη
ὁ νοῦς τους εἰς τὰ ὄνειρα τῆς νύχτας θὰ γυρίζῃ....
Κύτταξε τὰ μετέωρα πῶς γύρω της γυρίζουν
καὶ τὴν περικυκλῶνουν νὰ πάρουν τὴ ψυχὴ της.
Τοῦ φεγγαριοῦ, κυττάξετε, οἱ κάτωχρες ἀχτίδες
πῶς στὰ οὐράνια πάνω νεβάζουν τὴ ψυχὴ της!

MIX. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Η ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Ἡ «Σκλήραινα» ἰδοὺ τὸ νεώτατον καὶ πρωτότυπον
ἔργον τοῦ Κου Ἀμπελά, διδαχθὲν ἀπὸ τῆς
σκηνῆς τοῦ «Βασιλικοῦ θεάτρου» Ἀθηνῶν τῇ 18
Δεκεμβρίου 1904, καὶ ἐγκριθὲν ἐν τῇ Λασσαλείῳ
δραματικῇ ἀγῶνι τοῦ ἔτους τούτου. Κατὰ τὴν δημο-
σιευθεῖσαν κρίσιν τῶν ἀγωνοδικῶν: «Ὁ ποιητὴς
ἔλαβε τὴν ὑπόθεσιν τῆς Σκληραίνης ἐκ τοῦ Ζωναρά,
τοῦ Κεδρηνοῦ καὶ τοῦ Ψελλοῦ καὶ μετεποίησε ταύτην
κατὰ τὰς ἀξιώσεις τῆς δραματικῆς τέχνης»
«Ὁ πλοκὴ τοῦ μύθου ἔχει καλῶς καὶ ἡ κά-
θαρσις ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ ἠθικὴ ποιότης τοῦ δράματος
ἔχει καλῶς» «Ὁ τραγῳδία ἔχει πολλὰς ἀρε-
τάς » Ἐδραβεύθη δὲ «διὰ τὴν ὀρθοπέπειαν τοῦ
ποιητοῦ, τὸ μέτρον, τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν στιχομυθίαν,
ἣτις περιέχει ἀδρὰ νοήματα καὶ εὐφυϊολογίας ἀξίας
μεγάλου ποιητοῦ».

Τὸ πρῶτον ἦδη δραματοποιῶνται αἱ τύχαι τῆς
ὠραίας ἀλλὰ καὶ τόσον τραγικοῦ τέλους σχοῦσης
Σκληραίνης, πεσοῦσης θύμα τοῦ φθόνου τῆς νεωτέρας
Μηδείας, Ζωῆς τῆς Πορφυρογεννήτου. Ἡ ἐπιφανὴς
πατρικία Σκλήραινα, ὅτε ὁ ἀδελφὸς της Βασίλειος
Σκληρὸς καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, ἀμφότεροι
στρατηγοί, βασιλευσούσης τῆς Ζωῆς εἶχον ἐξορισθῇ εἰς
Μιτυλήνην, τοὺς ἠκολούθησε καὶ τοὺς περιεποιοῦντα
μέγιστα. Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ὤφειλε τὴν εὐνοίαν τοῦ
Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, ὅτε οὗτος ἀνακληθεὶς
τῆς ἐξορίας ὑπὸ τῆς βασιλείας ἐγένετο σύζυγος αὐτῆς
καὶ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου.

Ἡ ζήλότητος Ζωῆς ἦτις κατ' ἀρχὰς μὲν ἠνέχθη
τὴν Σκλήραιναν, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὴν πρῶτην
Ζωστήν της (ὑπασιπίστριαν), φέρουσαν τὸν τίτλον τῆς
Αὐγούστας (σεβαστῆς) καὶ ἐξισουμένην πρὸς αὐτήν·
ὥμοσε λοιπὸν φοδερὰν ἐκδίκησιν.

Ἐν τῇ πρώτῃ πράξει, καθ' ἣν στιγμὴν περιστοι-
χουμένη ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων τιλοῦχων τῶν ἀνακτόρων
προσέρχεται εἰς τὸ χρυσοτρίκλινον πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ
αὐτοκράτορος ἐπιστρέφοντος ἐκ τῆς θήρας, συγχρόνως
δὲ καὶ ἡ Σκλήραινα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν, συνά-
πτεται δεινὴ λογομαχία μεταξὺ τῶν δύο Αὐγουστῶν,
ἐν ἣ ἐκδηλοῦται τὸ φλογερὸν μῖσός της κατὰ τῆς συν-
θρόνου. Παραθέτομεν ὀλόκληρον ἐνταῦθα τὴν σκηνήν,
ὥντως ὠραίαν.

ΣΚΗΝΗ Θ'.

Ζωή — Σκλήραινα
ΖΩΗ

(πρὸς τὴν εἰσερχομένην Σκλήραιναν)

Βραδεία, τελευταία ἐμφανίζεται
ἵνα ὑποδεχθῇ τὸν αὐτοκράτορα ἡ Σκλήραινα...

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

(διακόπτουσα αὐτὴν μεθ' ὑπερηφανείας).

Ἡ Σεβαστή! — Τὴν θέσιν μου
γνωρίζω. Προηγείται ἡ βασιλίσσα,
καὶ ἔπειτα ἡ Σεβαστή ἡ Σκλήραινα.

ΖΩΗ

(νεύουσα εἰς τοὺς ἐν τέλει νὰ ἀπέλθωσι)

Πομπὴ ἰδιαιτέρα εἶναι περιττή,
ὅταν πρὸ τῆς Αὐγούστας ἐμφανίζεται
ἡ μέχρι χθὲς Ζωστή τῆς καὶ ἀκόλουθος.

(ἀποχωρούντων τῶν ἐν τέλει μένουσι μόναι)

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Τιμὰς Αὐγούστας ἀποδίδει εἰς ἐμὲ
τῆς Σεβαστῆς ὁ τίτλος, ὃν ἡ Σύγκλητος
καὶ ὁ σεπτὸς Μονάρχης μοι ἀπένευμε.
Τὴν θεοφιλεστάτην βασιλείαν σου
τιμῶ, ἀλλ' ὑπακούω εἰς τὴν Σύγκλητον
καὶ εἰς τὸν βασιλέα! — Εἶμαι σεβαστή! ...

ΖΩΗ

(διακόπτουσα αὐτὴν)

Διὰ τὴν καλλονὴν σου....

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Ὡς ἡ ἀνασσα

Διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ καταγωγὴν.

ΖΩΗ

Διὰ τὸν νόμιμόν μου γάμον....

(βλέπουσα τὴν Σκλήραιναν προχωροῦσαν πρὸς τὸν θρό-
νον της)

— Σκλήραινα

ὁ θρόνος σου αὐτὸς εἶναι τεμάχιον
τοῦ διχοτομηθέντος θρόνου μου.

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Αὐτὸν

καθώρισεν ὁ βασιλεὺς, ἡ Σύγκλητος
εἰς τῶν Σκληρῶν τὸν τελευταῖον ἔκγονον.

ΖΩΗ

Ἀλλ' ὅχ' ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Σύνοδος.

Ὁ Κωνσταντῖνος Μονομάχος δύναται
νὰ σὲ νομίζῃ ὡς γυναῖκα φίλην του,
ἀλλὰ ὁ Αὐτοκράτωρ ὁ Τριδαύγουστος
δὲν δικαιούται ὡς Αὐγούσταν νὰ τιμᾷ
ἄλλαν ἐκτὸς τῆς ἱερᾶς συζύγου του.

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Πολὺ εὐκόλως ἡ Μεγαλειότης σου
διχοτομεῖ ἀπὸντα τὸν Τριδαύγουστον
ὡς Κωνσταντῖνον καὶ ὡς αὐτοκράτορα·
ἀλλ' ἡ πρὸς σὲ λαλοῦσα τώρα Σεβαστή
ἔνα καὶ μόνον βλέπει εἰς τὸ πρόσωπον
τὸ ἱερὸν τοῦ βασιλεύοντος ἀνδρός,
τὸν Κωνσταντῖνον Μονομάχον. Δι' αὐτὴν
τοιούτος ἦτο πρὶν χρῆσθ' ὡς βασιλεὺς,
τοιούτος ἦτο καὶ θὰ εἶναι πάντοτε.
Γνωρίζεις τίνες μὲ συνδέουσι δεσμοὶ
μετὰ τοῦ βασιλέως...

ΖΩΗ

(προσποιουμένη ἡπιον ὄφρος)

Ναί! ἐξόριστον

εἰς Μιτυλήνην καὶ ἰδιωτεύοντα
τὸν εἶχες συνοδεύσῃ νοσηλεύουσα,
μεριζομένη μετ' αὐτοῦ τὸν πλοῦτόν σου,
παρηγοροῦσα, ψάλλουσα καὶ θέλγουσα!...
Καὶ τὸ ἀναγνωρίζω. Οὐδὲν ἥλπιζες
παρὰ τοῦ ἐξορίστου τότε στρατιγχοῦ....
καὶ διὰ τοῦτο ἡ αὐτοθυσία σου
ἐξετιμῆθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ πρῶτον δὲ
ἐκάλεσεν ἐνταῦθα βασιλεὺς κληθεὶς
καὶ σύζυγός μου... τρίτος. Μὲ ἱκέτευσε
νὰ σὲ προσλάβω ὡς Ματρῶναν, ὡς Ζωστήν.

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

(διακόπτουσα αὐτὴν)

Ὡς πατρικίαν, συγγενὴ τοῦ ἐγγονὴν
τοῦ Βάρδα τοῦ Σκληροῦ καὶ ὡς ἀνεψιὰν
τῆς Πουλχερίας.... ὡς Σεβαστοκράτειραν.

ΖΩΗ

Ἐστὼ! καὶ ὑπεδχέθην.

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Μὲ ἐκάλεσας
γραπτῶς. Ἐνόρκως ὑπεδχέθης μάλιστα
φιλίαν.

ΖΩΗ

Ναί! φιλίαν εἰς τὴν Σκλήραιναν,
ἀλλ' ὅχι εἰς γυναῖκα βλέψεις ἔχουσαν
κ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θρόνου μου τοῦ ἱεροῦ.

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Ἀληθῶς.

Γνωρίζεις ὅτι τὸν κατέπειδα ἐγὼ
νὰ συζευχθῇ μὲ σέ.... τὴν δις χηρεύσαν.

ΖΩΗ

(βλέπουσα βλοσυρῶς αὐτὴν)

Ἡ ἀπληστία σου δὲν εἶχεν ὅρια.

Ἡκούσθη ὅτι τὰ λαμπρὰ παλάτια
ὅπου ἐτέλεις παννυχίους ἐορτᾶς,
ἦσαν μικρά.... Δὲν ἦσαν ἐπαρκῆ εἰς σέ.
Καὶ ὁ σεπτὸς μονάρχης διεμοίρασε
τοὺς ἱεροὺς τοῦ οἴκου μεταξύ αὐτοῦ,
τῆς ἀδελφῆς του καὶ τῆς.... ἐρωμένης του.
Αὐτὸς ἐκράτησε τὸ μέσον.... καὶ ἡμεῖς
τὰ περίε! — Σὺ τὰ ἄδυνα τὰ ἱερὰ,
σὺ τοὺς λειψῶνας, σὺ τοὺς παραδείδους του,
σὺ τὴν καρδίαν τοῦ σεπτοῦ συζύγου μου,
σὺ ἐδείξας τὸν νοῦν τοῦ αὐτοκράτορος!

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Διὰ νὰ μὲ ὑβρίζης μὲ ἐκάλεσες;

ΖΩΗ

Διὰ νὰ καθορίσω ἀπὸ σήμερον
τὴν θέσιν ἀμφοτέρων. Εἶναι ἀθεσμος,
ἀνώμαλος ἡ θέσις σου πλὴνσίον μου.

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Τὴν θέσιν μου οἱ θρόνοι καθορίζουσιν,
οὓς ἔδωκεν ἐκεῖ (δεικνύει τοὺς 3 θρόνους)
ὁ μέγας βασιλεὺς.
Αὐτὸς ἐν μέσῳ, ἀμφοτέρωθεν ἡμεῖς.

ΖΩΗ

Τρεῖς κεφαλὰς δὲν ἔχει ὁ δικέφαλος
τῶν βασιλέων ἀετός.

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Εἶν' ἐμβλημα
τοῦ βασιλέως, ὅχι τῆς συζύγου του.
Καὶ σύζυγον ἂν δὲν ἔχῃ, ἀετός
δικέφαλος τὸν θρόνον θὰ κοσμήῃ αὐτοῦ.

ΖΩΗ

Ἐπὶ τοῦ θρόνου δὲν ἀνῆλθε, Σκλήραινα,
ὡς βασιλεὺς, ἀλλὰ ὡς σύζυγος ἐμοῦ.
Καὶ μὴ λησμονεῖς ὅτι τρίτος σύζυγος
εἶναι ὁ Κωνσταντῖνος....

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Τὸν ὑπαινιγμὸν

ἐκεῖνος δὲν ἀκούει.

ΖΩΗ

Τὸν ἀκούεις σύ,

ἡ ἀδελφὴ τοῦ τυφλωθέντος φίλου του.
Θὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ αὐτὸς ὁ σύζυγος,
ἐὰν δὲν σὲ προστάξῃ ν' ἀπομακρυνθῇς,
ν' ἀπέλθῃς ὅπου πρέπει, ὅπου καὶ αὐτὴν
ἀπέστειλα τὴν ἀδελφὴν του.... εἰς μονὴν....

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

(ἀπομακρυνομένη)

Γνωρίζω ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς
δὲν εἶναι ἡ ζωὴ μου ἀσφαλὲς ἐδῶ.
Τὴν ρῆξιν ταύτην πρὸ πολλοῦ διέβλεπον.
Ἦτο κρυφία τὴν προκρίνω φανερά
καὶ φεύγω πρὶν μὲ πνίξουν εἰς τὸ λουτρόν,
ὡς ἐπνίξαν τὸν σύζυγόν σου Ρωμανόν.
Θὰ φύγω πρὶν μὲ θάψωσιν ἡμιθανή
ὡς ἔθαψαν τὸν δευτέρον σου σύζυγον.
Θὰ φύγω πρὶν τὸν ὀφθαλμῶν μου στερεθῶ
ὡς ἐστερήθη τούτων καὶ ὁ ἀδελφός.
Θὰ φύγω πρὶν μὲ ἐξορίσωσι καθὼς
τὴν Πουλχερίαν, θεῖαν μου καὶ ἀδελφὴν
τοῦ πρώτου σου συζύγου αὐτοκράτορος.
Ἀπέρχομαι καὶ μένει μόνη. Προστάξῃ
τὸν θρόνον τῆς Σκλήραινας ν' ἀφαιρέσωσι
νὰ θρυμματίσουν τὸ διάδημα αὐτὸ
διὰ νὰ μείνῃς μόνη βασιλεύουσα
κι' ἐγὼ μακρὰν σου καὶ μακρὰν του, εἰς μονὴν
εἰς μίαν νῆσον, ὅπου δὲν θὰ φθάνωσι
οἱ δολοφόνοι καὶ τὰ δηλητήρια
τῆς ὀσιότητός σου....

(ἐν ᾧ ἀπέρχεται, τὴν ἐμποδίζει ἡ Ζωή).

Προσπαθεῖ λοιπὸν ἡ Πορφυρογέννητος Ζωὴ διὰ
συνωμοσιῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις μεταχειριζομένη ὡς
ὄργανον τὸν ἀρχικλειδοῦχον Οὐρβίκιον, καὶ δι' ὀχλα-
γωγίας ἐν τῷ Ἱπποδρόμῳ ἦν ἐξεγείρει διὰ τοῦ ἑραστοῦ
τῆς σπαθαρίου. Μιχαὴλ τοῦ Ἀλυάττου ἀνήκοντος εἰς
τὴν φατρίαν τῶν Πρασίνων, νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν ἀντί-
παλὸν τῆς. Ἡ εὐγενὴς Σκλήραινα ἐξ ἐναντίου ἀπο-
στρεφόμενη τὴν μοχθηρὰν καὶ ζηλότυπον αὐτοκρά-
τειραν, βλέπουσα τὸ ἀδύνατον τῆς συμβιώσεως, ἐρώσα
δ' ἀφ' ἐτέρου τοῦ Νικηφόρου τοῦ Πρωτεύοντος ἀνήκον-
τος εἰς τὴν φατρίαν τῶν Βενετῶν, ζητεῖ νὰ ἀπομα-
κρυνθῇ τῶν ἀνακτορικῶν πλεκτανῶν καὶ νὰ ζῇσιν
ιδιωτεύουσα ἐν τῇ Περιγικήπῳ « εἰς μίαν νῆσον ὅπου
δὲν θὰ φθάνωσιν οἱ δολοφόνοι καὶ τὰ δηλητήρια » τῆς
μεγαλῆς ἐκείνης αὐτοκρατείας.

Ὡραία σκηνὴ ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει, εἶναι ἡ ἐκδή-
λωσις τοῦ ἔρωτος τῆς Σκλήραινης πρὸς τὸν πρωτοσπα-
θάριον καὶ μάγιστρον αὐτῆς Νικηφόρον.

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Δὲν ὁμιλεῖ ἡ Σεβαστή.... ἀλλ' ἡ γυνὴ!....
"Ὅλοι μᾶς κρίνουν.... "Ὅλοι ψιθυρίζουν....
τὴν προστάδιαν εὐνοίαν ὠνόμασαν,
ἀλλὰ δὲν ἐφάντασθη, δὲν ἐνόησε

κανεῖς ἀκόμῃ ὅλην τὴν ἀλήθειαν
καὶ τοῦ αἰσθήματός μου τὴν σφοδρότητα

Γνωρίζεις;.... ἕως τῶρα δὲν ἠγάπησα.
Ἦκουσα λόγους ἔρωτος καὶ θαυμασμῶν
καὶ ἐπνιγόμην ἀπὸ θυμιάματα
τῶν προσπιπτόντων ἑραστῶν καὶ ὑμνητῶν
ἀλλὰ δὲν ἠσθανόμην κλονισμοὺς ψυχῆς,
οὔτε τὸ στήθος τοῦτο κατεφλέγετο
διὰ βελῶν πυρίνων! Πρῶτος....

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

(ἐκπλαγείς ἐπὶ τῇ ἐκμυστηρεῖται καὶ διακόπτων μετὰ
συστολῆς καὶ διασταμῶν).

Πρῶτος;

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Ναί!

Σὺ πρῶτος!... Δὲν πιστεύεις; Βλέπω... δυσπιστεῖς.
Δικαίως ἴσως μέχοι τῆς στιγμῆς αὐτῆς
διότι ὅλοι κρίνουν ὡς μὲ βλέπουν....
καὶ ὅλοι θρασυδειλῶς ψιθυρίζουν....
Καὶ ὅλοι ὅλοι ἀπατώνται! Ἀκουσον!
Οἱ ὑβριστὰι τοῦ Ἱπποδρόμου ἀγνοοῦν
ὅτ' εἶμαι κόρη τοῦ Σεβασμοκράτορος,
ἀνεψιὰ τῆς Πουλχερίας, ἀδελφὴ
τοῦ Βασιλείου ὅστις εἶχε σύζυγον
ἀγαπητὴν τοῦ Μονάρχου ἀδελφῆν.
Δεσμοὶ τοιοῦτοι συγγενείας πολλαπλοῖ
μετὰ τοῦ οἴκου τούτου μὲ συνδέουσι.
Τρεῖς ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Σκληρῶν διέσωσαν
τὸν θρόνον τοῦτον κλονισθέντα, πίπτοντα,
ὁ πάππος, ὁ πατὴρ μου καὶ ὁ ἀδελφός!...
Ἀλλ' ἐτι πλέον!... ἡ βασίλισσα αὐτὴ
μ' ἐκάλει σύνθρονόν της καὶ ἡ Σύγκλητος
τὸν τίτλον τῆς Αὐγούστης μοι ἀπένευμεν.
Ἀλλ' αἰθνηδίως ἤρξατο ἐπιβουλή,
συνωμοσίαι, ὑβρεῖς, στάσεις κατ' ἐμοῦ.
Δὲν ἤκουσες τοῦ Δήμου τὰς κραυγὰς καὶ σύ;
— « Δὲν θέλομεν τὴν Σκλήραιναν Βασίλισσαν,
ἀλλὰ τὴν μ ἄ ν ν α τὴν πορφυρογέννητον ».
Καὶ... μ ἄ ν ν α ἦτο τίς; ἡ αὐτοκράτειρα!
Ἀπὸ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἤθελον
ν' ἀπέλθω, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, ὁ ἀδελφός
μὲ εἶχον ἀποτρέψῃ — « δὲν θὰ ἀφίσωμεν
— μοι ἔλεγον — τὸν θρόνον τοῦτον ἑρμαιον
τῆς ἀπομωρανθείσης γραίας. Σύνθρονος
θὰ εἶσαι τῆς Αὐγούστης καὶ διάδοχος
ἐκείνης καὶ τοῦ βασιλέως! » Ἐκτοτε
δὲν εὔρον ἡσυχίαν... Ἀπεφάσισε
νὰ μ' ἀφανίσῃ ἡ πορφυρογέννητος!
— Αὐτὴ ἡ ἱστορία μου....

(διακόπτεται σύννους)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἡ ἄγνωστος

εἰς τοὺς πολλοὺς, εἰς τὸν τυφλωττόντα λαὸν
τὸν προσκυνοῦντα μίαν....

ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

(τονίζουσα τὴν φράσιν)

μίαν ἐναγῆ....

Ὁ παραδυναστεύων Λευκούδης βλέπων ὅτι τὸ κράτος
κλονίζεται ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐρίδων, τῶν
στάσεων καὶ τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν, συμβουλεύει
τὸν αὐτοκράτορα νὰ ἀπομακρύνῃ τὴν Ζωὴν καὶ τὴν
Σκλήραιναν. Ὁ ὑπέρτιμος ὁμοῦς ἀρχιγραμματεὺς
Ψελλός, φοβούμενος τὰς κακὰς συνεπειὰς ἃς θὰ συνε-
πύγετο ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτῆς συμβουλεύει τὴν διατή-
ρησιν τοῦ καθεστώτος. Ἀμφοτέρων ὁμοῦς αἱ γνώμαι

δὲν γίνονται ἀσπασταὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἀναγκάζονται νὰ παραιτηθῶσιν τῶν ἀξιομάτων αὐτῶν.

Ἡ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείας προκληθεῖσα ἐν τῇ μεταξὺ ἐν τῇ Ἱπποδρομίᾳ στάσις διὰ τοῦ ἔραστοῦ τῆς Μιχαήλ τοῦ Ἀλυάττου, ἀποβαίνει εἰς νίκην τῆς φατρίας τῶν Βενετῶν ἧς ἡγέτης εἶναι ὁ εὐνοούμενος τῆς Σκληραίνης Νικηφόρος ὁ Πρωτεύων.

Ὁ αὐτοκράτωρ διακείμενος συμπαθῶς καὶ εὐγνωμόνως πρὸς τὴν νεαρὰν πατρικίαν τὴν παρήγορον σύντροφον τῶν χρόνων τῆς ἐξορίας τοῦ ἀποφασίζει νὰ διαζευχθῇ τὴν Ζωὴν καὶ νὰ κηρύξῃ σύνδρονον τὴν Σκληραϊνὴν καὶ διάδοχον τὸν μνηστῆρά τῆς Νικηφόρον. Ἡ Πορφυρογέννητος ἀπ' ἐτέρου προμαντεύουσα τὰ τεκταινόμενα πείθει τὸν ἀρχικλειδοῦχον Οὐρβίκιον νὰ δηλητηριάσῃ τὴν ἀντίζηλόν τῆς, ἧς ὁ θάνατος δὲν προλαμβάνεται παρ' ὅλην τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ συγερῶς ἐγκλήματος.

Ἀποδύσκει ἡ τάλαινα Σκληραϊνὴ ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ τῆς ἀναγγέλλει ὅτι ἀπεφάσισε τὴν ἐγκάθειρξιν τῆς Ζωῆς ἐν μονῇ καὶ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Νικηφόρου ὡς διαδόχου.

Ἡ δὲ Ζωὴ βλέπουσα ἀπ' ἐνὸς μὲν τὴν ἐγκατάληψιν τῆς ὑπὸ τῶν αὐλικῶν ἀπ' ἐτέρου δὲ τὴν ἀδυναμίαν τῆς, ὅπως σώσῃ τοὺς εὐνοουμένους τῆς Οὐρβίκιον καὶ Ἀλυάττην πίπτει ἀπεγνωσμένη ἐνῶ μακρόθεν ἀκούονται οἱ μελαγχολικοὶ ἤχοι τῶν σημαντῶν τῶν ναῶν ἔνθα τελοῦνται δεήσεις ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἐκπνεούσης Σκληραίνης.

Η ΜΗΔΕΙΑ

ΛΕΙΣΤΟΙ ἐπραγματεύθησαν τὸν μῦθον τῆς Μηδείας ἐν τε τῇ ἀρχαιότητι καὶ τοῖς νεωτέροις χρόνοις. Ὁ Εὐριπίδης ὡς καὶ ἡ μεῖζων μερὶς τῶν ποιητῶν ἐπραγματεύθησαν τὸ χαρακτηριστικώτερον καὶ τραγικώτερον ἐπεισόδιον τοῦ περιπετειώδους βίου τῆς διασήμευ φαρμακευτρίας τῆς ἀρχαιότητος, τὴν εἰς Κόρινθον ἀφίξιν τῆς ἔνθα προετοιμάζονται οἱ γάμοι τοῦ Ἰάσωνος μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Κρέοντος καὶ τὸν ἄγριον φόνον τῶν δύο τέκνων τῆς ἐν στιγμῇ δεινῆς ἀπελπισίας.

Μεταξὺ τῶν νεωτέρων οὔτινες ἐπραγματεύθησαν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην εἶναι καὶ ὁ Λεγκουβὲ οὕτινος τὸ ἔργον μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς παρ' ἡμῖν λογογράφου κυρίου Ἀγγέλου Βλάχου, καὶ ἐδιδάχθη ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ «Βασιλικοῦ Θεάτρου» (τῇ 14 Δ)εβρίου 1904). Ἐκ τῆς «Μηδείας» τοῦ κ. Βλάχου παραθέτομεν μόνον τὴν προσφώνησιν τῆς Κρεούσης εἰς τὸ ἀγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος, θεωροῦντες ὅλους περιττὸν νὰ ἐκθέσωμεν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἔργου, τὸσον γνωστῆς εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν ἐκ πλείστον μεταφράσεων ὡς ἐκ τῆς τοῦ Ζαμπιελίου καὶ ἄλλων.

Δέξαι, καλλιζῶντε θεά,
δέσποινα χρυσοπέδιλε,
δέξου μὲ τοὺς βοστρύχους μου,
καὶ τ' ἄρθη ταῦτα τῆς αὐγῆς.
Ἐβαλλὼν εἰς ἀκήρατον
λειμῶνα, ὅπου βέβηλος,
ποτὲ δὲν ἦλθε κτήνους ποῦς,
καὶ μόνον μέλισσα βομβεῖ,
ὅταν τὸ ἔαρ μειδιᾷ.

Ὅπως ἐρημικὸς λειμὼν,
κ' ἐμοῦ ὁ βίος ἔβαλλεν,
ἐπὶ τὸ φῶς θαλπόμενος
τῆς εὐλαβοῦς λατρείας σου.
Πλὴν τοῦ λειμῶνος τὴν σιγὴν
πυρίπνους διετάραξε
κναροχαίτης ἵππος
κ' ἔστρωσε δοῦλος ὁ λειμῶν
ὑπὸ τὸ πάτημά του
τὴν χλόην καὶ τὰ ἄρθη του.
Σύγγνωθι, σύγγνωθι θεά,
ἄν παραιτῶ τοὺς κόλλπους σου,
καὶ τῆς μηρὸς σου τῆς Λητοῦς
γίνομαι λάτρις σήμερον.
Ὁ ἔρως ὁ ἀνίκητος,
ὁ πάντων ρικητὴς πλὴν σοῦ,
μὲ παρασύρει λείαν του.
Τὸ κράτος του ἐγνώρισε,
θεά, ἡ θεία μήτηρ σου,
ὁ κόσμος εἶνε τέκνον του !
— Σύγγνωθι, σύγγνωθι θεά.

Ὁ Λεγκουβὲ ἐν ἔτει 1854 προώριζε τὴν «Μηδείαν» τοῦ διὰ τὴν διάσκημον γαλλίδα ἠθοποιὸν Ραχήλ, ἧτις κατὰ τὴν ἐπερχὴν ἐκείνην ἤτο ἡ βασίλισσα τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου, ἀλλ' ἧτις παραδόξως ἀπέρριψε τὸ ἔργον ἐνῶ κατ' ἀρχὰς ἀπεδέχθη τὴν ὑπόδυσιν. Τῇ 1856 ὁμως ἀνέλαβε τὴν ὑπόδυσιν τῆς Μηδείας ἡ ἰταλὶς τραγωδὸς Ριστόρη κατὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ μετράφρασιν τοῦ Ἰωσήφ Μοντανέλλη. Ἡ Ριστόρη διηγεῖται εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα αὐτῆς ὅτι τὸ πρῶτον ἀνέγνωσε τὸ ἔργον κατὰ τὰς ὀλίγας στιγμὰς σχολῆς τὰς ὁποίας τῇ παρεῖχεν ἡ κόμμισὶς τῆς. Τόσον ὁμως ἠῤῥαυεν ἡ συγκίνησις καὶ τὸ ἐνδιαφέρον προίρουσης τῆς ἀναγνώσεως ὥστε ἠμπόδιζε τὸ ἔργον τῆς θαλαμηπόλου τῆς. «Μόλις ἐτελείωσα τὴν πρώτην πρᾶξιν» λέγει «καὶ τῆς ἀνέκραξα : Τί ὥραϊον ! Τί θαυμάσια δραματικά παραστάσεις ! »

«Πῶς ἤτο δυνατόν ν' ἀρνηθῇ ἡ Ραχήλ τόσον ἔξοχον τραγικὸν πρόσωπον ; Ὁ ἐνθουσιασμός μου ἠῤῥαυεν καθ' ὅσον ἀνεγίνωσκον, καὶ ὅταν ἐτελείωσα ἐκορυφώθη. Ὅτε δὲ ἐπανεῖδον τὸν Λεγκουβὲ ὀλίγου δεῖν τὸν ἐνηγκαλιζόμεν ἕκ τῆς χάρας μου».

Περὶ δὲ τοῦ θράμβου ὃν κατήγαγεν ἐν τῇ πρώτῃ παραστάσει τῆς ἐν Παρισίοις, ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν τὰ ἐξῆς τοῦ γάλλου κριτικοῦ Πατέν :

«Τὸ δράμα ἐγόητευσε θεατὰς καὶ ἀναγνώστας δι' ἐπανειλημμένων παραστάσεων καὶ πολλῶν ἐκδόσεων, αἵτινες ταχέως ἐξηγνηθήσαν, καὶ παρὰ πᾶσαν τὴν φρίκην τοῦ μύθου, φαίνεται ὀριστικῶς καὶ ἐπὶ μακρὸν κατακτῆσαν τὴν σκηνήν». Ὁ δὲ Ἰούλιος Ζαννὲν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν συζητήσεων» :

«Ἐὰν ἐγνωρίζατε τὴν ἐπιτυχίαν τῆς νέας αὐτῆς Μηδείας κατόπιν τόσων ἄλλων! Ἐὰν ἤξεύρατε τὴν συγκίνησιν, τὸ ἔλεος, τὴν φρίκην, ἣν σκορπίζει ἡ Ριστόρη εἰς τὴν τραγωδίαν αὐτήν. ἴσως ἠθέλατε ἐννοήσῃ τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν πάνδημον ἑορτὴν τῆς πόλεως ταύτης, καταπεπονημένης ἐκ τῆς στενοχωρίας, τῆς σιγῆς, τοῦ καμῆτου ὄλων τῶν πράξεων. Ἀ! οἶα γυνὴ! ὅποια δόξα εἰς ἡμᾶς τοὺς μαντεύσαντας καὶ κηρύξαντας αὐτὴν βασιλίσσαν πρὸς πείσμα τῆς ἰδίας αὐτῆς πατρίδος, τῆς Ἰταλίας. . . . Ἐξόπτα Ραχήλ! ὁ ἐχθρὸς σου εἶναι πρὸ τῶν πυλῶν. . . . Ἡ Ἰταλίς κυριαρχεῖ, σύρουσα εἰς τὸ ἄρμα τῆς καὶ τοὺς φανατικωτέρους φίλους σου. . . γρηγόρει, Ραχήλ, γρηγόρει».

Ἀθήναι Φεβρουάριος 1905.

Π. Α. Π.

ΕΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΣ

ΥΠΟ

ΤΑΣ ΣΤΕΓΑΣ

ΑΓΑΠΩΜΕΝ ΑΛΛΗΛΟΥΣ

9 Ἀπριλίου

Αἱ ὡραῖαι ἐσπέραι ἐπανήλαθον· τὰ δένδρα ἄρχονται ἐκτυλίσσοντα τοὺς βλαστοὺς αὐτῶν· οἱ ὕακινθοι, οἱ νάρκισσοι, τὰ ἴα καὶ τὰ λείρια ἀρωματίζουνε τὰς καλὰθους τῶν ἀνθοπωλῶν· τὸ πλῆθος ἐπανάλαβε τοὺς περιπάτους ἐπὶ τῶν προκυμαιῶν καὶ τῶν πλατειῶν. Μετὰ τὸ δεῖπνον κατέρχομαι τοῦ ὑπερήφου μου ἵνα ἀναπνεύσω τὴν τῆς ἐσπέρας αὔραν.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην οἱ Παρίσιοι φαίνονται ἐν ὅλῃ τῇ καλλονῇ αὐτῶν. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἡ κοινία τῶν προσόψεων ἐνοχλεῖ τὸν ὀφθαλμὸν διὰ τῆς ἀμεταβλήτου λευκότητος αὐτῆς· αἱ φορτηγοὶ ἄμαξαι, βαρέως φορτωμέναι ποιοῦσι νὰ σεῖωνται τὰ λιθόστρωτα ὑπὸ τοὺς γιγαντιαίους τροχοὺς αὐτῶν, τὸ πλῆθος ἐπισπεύδον διασταυροῦται καὶ ὠθεῖται ἐξόχως ἐνησχολημένον ἵνα μὴ χάσῃ πολὺτιμον στιγ-

μὴν· τὸ θέαμα ἐν γένει τῆς πόλεως ἔχει τι τὸ ἀκόρεστον, τὸ ἀνήσυχον, τὸ ἀσφυκτικόν· ἀλλὰ περὶ τὴν ἐσπέραν τὸ πᾶν μεταβάλλεται· αἱ λευκαὶ οἰκαίαι ἀμαυροῦνται ἐν τῇ συννεφύῳ σκιᾷ· ἀκούει τις μόνον κυλιόμενα τὰ ὀχήματα σπεύδοντα πρὸς τινὰ πανήγυριν· βλέπει τις διαβάτας ματαιοσκόλους ἢ εὐθύμους· ἡ ἐργασία παρέχει θέσιν εἰς τὰς ἀνέσεις. Ἦδη ἕκαστος ἀναψυχοῦται ἐκ τοῦ ἐπιθυμητοῦ τούτου περιπάτου μετὰ τὰς ἐνασχολήσεις τῆς ἡμέρας· πᾶν ὅτι ὑπολείπεται ἐκ τῆς ἀνάγκης παρέχεται εἰς τὴν ἡδονήν! Βλέπει τις τὰ χοροστάσια φωτίζοντα τὰ περιστυλα αὐτῶν, τὰ θέατρα ἀνοίγοντα τὰς πύλας αὐτῶν, τὰ ζαχαροπλαστεῖα διακοσμοῦντα τοὺς περιπάτους, τοὺς ἐφημεριδοπώλας τρέχοντας μὲ τοὺς ἀπαστράπτοντας αὐτῶν φανούς. Ἡ πόλις τῶν Παρισίων κατέθεσε τέλος τὴν γραφίδα, τὸ μέτρον, τὴν ἐμπροσθέλλαν· μετὰ τὴν ἡμερησίαν ἐργασίαν ἐπιθυμεῖ τὴν ἐσπέραν πρὸς διασκέδασιν· ὡς οἱ ἄρχοντες τῶν Θηβῶν ἀναβάλλει ἐς αὐριον τὰ σπουδαῖα.

Ἀγαπῶ νὰ μετέχω κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τῆς ἑορτῆς, οὐχὶ ἵνα μιγνύωμαι εἰς τὴν κοινήν εὐθυμίαν, ἀλλ' ἵνα θαυμάζω αὐτήν. Ἐὰν ἡ χαρὰ τῶν ἄλλων ἐρεθίσῃ τὰς ζηλοτύπους καρδίας, ἐνισχύει ἀφ' ἐτέρου τὰς εὐαγώγους· εἶναι ἡ ἡλιακὴ ἀκτὶς ἣτις φαιδρύνει τὰ δύο ὡραῖα ἄνθη, τὰ καλούμενα «πίστις καὶ ἐλπίς».

Μόνος ἐν μέσῳ τοῦ ἱλαροῦ πλήθους δὲν αἰσθάνομαι ἑμαυτὸν μονήρη, διότι ἔχω τὴν ἀνταύγειαν τῆς φαιδρότητός του· εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη μου οἰκογένεια εὐφραينوμένη ἐκ τοῦ ζῆν· λαμβάνω ἀδελφικὸν μέρος ἐν τῇ εὐτυχίᾳ τῆς. Σύντροφοι τῶν ὅπλων ἐν τῇ ἐπιγεῖφ μάχῃ, ἀδιάφορον εἰς τίνα ἔρχεται τὸ βραβεῖον τῆς νίκης! Ἄν ἡ τύχη διέρχεται πλησίον ἡμῶν χωρὶς νὰ μᾶς ἴδῃ καὶ παρέχῃ τὰς θωπείας αὐτῆς εἰς ἄλλους ἃς παραμυθούμεθα ὡς ὁ φίλος τοῦ Παρμενίωνος, λέγοντες : «Ἐκεῖνοι εἰσὶν, ὥσπερ ὁ Ἀλέξανδρος!»

Ταῦτα σκεπτόμενος προῦχώρουν κατὰ τύχην. Μετέβαιναν ἐκ τοῦ ἐνὸς λιθοστρώτου εἰς τὸ ἕτερον, ἐπανηρχόμην ἐπὶ τὰ βήματά μου, ἐσταμάτων πρὸ τῶν ἐργαστηρίων καὶ τῶν τοιχοκολλήσεων. Ὅποσα μανθάνομεν ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Παρισίων! Ὅποιον μουσεῖον! Καρποὶ ἀγνωστοί, ὅπλα ἄλλοδαπά, ἐπιπλα ἄλλου καιροῦ ἢ ἄλλων τόπων, ζῶα πασῶν τῶν χωρῶν, εἰκόνες ἐξόχων